

ȘCOALA NOU

Revista pedagogică a corpului didactic primar din jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Inserțiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază

Apare la 1 și 15 a lunii.

Sub conducerea unui
comitet de redacție.

Abonament:

Pe an Lei 80
Pe 1/2 an Lei 40
Redacția și Administrația la biroul
Revizoratului.

PUTEREA SENTIMENTULUI RELIGIOS.

Am arătat că Dumnezeu trebuie readus în școală și la sate, pentru sănătatea neamului nostru.

Vom căuta să arătăm acum cum lucrează Dumnezeu în sufletul în care s'a sălășluit cu adevărat. Căci trebuie de la început să recunoaștem, — după cum am lăsat a se înțelege, și în articolul trecut, — că și credința la cei mai mulți nu este decât o vorbă; dusul la biserică, închinatul, cinstirea celor dumnezești sunt numai de împrumut: *facem și noi ce fac alții*; dar ni-

... în toate faptele... în gândurile
... copilul are aceas...
... sigurat un stăpân vecin...
... și pecare nu-l poate... pe pă-
... și pe profesorii săi. Din această obicinuință
... se teme de ceva sfânt care este în mintea sa,
... copilul se va deprinde să-și observe faptele sale să,
... se teamă de apucături rele, de gânduri rele; ceace nu
... putem face noi va face această imagine, dacă bun în-
... teles a fost bine sădită în sufletul copilului. Și dacă
... ne gândim puțin, acest Dumnezeu, cu ochiul vecinic
... treaz, nu este alt ceva, din punctul de vedere psicho-
... logic, decât o manifestare proprie a sufletului copilu-
... lui. Copilul ascultă de el însuși, de ceva al său per-
... sonal; și cu vremea se va deprinde să se controleze,
... să aibă o conștiință a faptelor sale. Prin urmare frica
... de Dumnezeu va deprinde psihicul copilului, va înd-
... ruma acest psihic spre aceace noi numim *conștiință*
... *morală*. *Frica de Dumnezeu este sămânța conștiinței*
... *morale*.

Acolo unde acest sentiment este sincer, legat adânc de suflet; acolo unde se găsește cu adevărat imaginea lui Dumnezeu; acolo avem a face cu o bogăție de suflet, binefăcătoare individului și societății.

Să ne mărgenim chestiunea noastră numai la copilărie, fără însă a înțelege prin aceasta că religia privește numai pe copii, sau poate numai pe bătrâni. Facem această mărgenire a chestiunii numai spre a rămâne *pe terenul pedagogic* și spre a dovedi rolul cel covârșitor al sentimentului religios pentru formarea tineretului românesc.

Sentimentul religios închide în el un mănunchiu întreg de alte manifestări sufletești; de altfel noile cercetări de psihologie au stabilit că nu există nici o manifestare sufletească simplă; de la actul reflex și până la cel mai conștient act de voință, totul este compus.

Sentimentul religios este și el un amestec de frică, speranță, umilință, înălțare, supunere, sacrificiu, ideal, bunătate, și iubire.

Analizând pe rând aceste elemente vom vedea că fiecare din ele înseamnă în sentimentul religios altceva decât în viața obicinuită.

Frica religioasă este frica de ochiul vecinic vecin al lui Dumnezeu. Nu este frica de biciu, de cuțit, de ștreang ci e frica de ceva care este în noi înșine, imaginea lui Dumnezeu îngăduitor și puternic,

... în toate faptele... în gândurile
... copilul are aceas...
... sigurat un stăpân vecin...
... și pecare nu-l poate... pe pă-
... și pe profesorii săi. Din această obicinuință
... se teme de ceva sfânt care este în mintea sa,
... copilul se va deprinde să-și observe faptele sale să,
... se teamă de apucături rele, de gânduri rele; ceace nu
... putem face noi va face această imagine, dacă bun în-
... teles a fost bine sădită în sufletul copilului. Și dacă
... ne gândim puțin, acest Dumnezeu, cu ochiul vecinic
... treaz, nu este alt ceva, din punctul de vedere psicho-
... logic, decât o manifestare proprie a sufletului copilu-
... lui. Copilul ascultă de el însuși, de ceva al său per-
... sonal; și cu vremea se va deprinde să se controleze,
... să aibă o conștiință a faptelor sale. Prin urmare frica
... de Dumnezeu va deprinde psihicul copilului, va înd-
... ruma acest psihic spre aceace noi numim *conștiință*
... *morală*. *Frica de Dumnezeu este sămânța conștiinței*
... *morale*.

Umlința și supunerea nu sunt acelea pe cari le-am avea față de semenii noștri.

Firește că școala trebuie să se ferească a produce oameni umili, lingușitori și lași. Dar aici e vorba de umilință și de nesupunere în fața a ceva mai mult superior nouă. Supunerea și umilința în fața oamenilor, produc ceva dureros, puțin necaz, invidie, revoltă, nemulțumire. Dar a te supune și a fi umil în fața lui Dumnezeu, presupus perfect, este un bun obicei. Copilul se va deprinde să asculte de ceva

superior, de ceva de valoare; va căpăta obiceiul să se supună cuiva mai înțelept și care-i va fi stăpân al faptelor sale. Copilul se va supune unui stăpân în el. Prin urmare *umilința și supunerea religioasă sunt pregătite în sufletul copilului aceeași noi nădejde de sine.* Căci după cum am văzut, psihic, copilul se supune lui însuși, Dumnezeu este manifestare a sufletului său. Repetăm și aici: cum am știut să-i stabilim în suflet pe Dumnezeu.

Speranța sau nădejdea în Dumnezeu, nu este tot una cu speranța leneșului, vecinic cu ochii la sprijinul altora. Nădejdea aici copilul și-o pune în Dumnezeu, care am văzut că sălășluiește chiar în mintea lui. Prin urmare copilul nu caută sprijin în afară de sine, și chiar în sine. Și această obicinuință ar trebui să fie preocuparea noastră de căpetenie; numai astfel vom avea oameni de voință, oameni cari să se încreadă în forțele lor proprii. Speranța lor religioasă va deprinde dar pe copil să se încreadă în sine, dându-i aceeași energie. Increderea în sine va fi precumpănită de stăpânirea de sine, și nu vom cădea în primejdia prostului, care se crede prea mult. Supunerea amestecată cu încrederea în sine, produce aceeași se chiamă adevărata modestie.

Înălțare și ideal religios, sunt două înclinări sufletești, cari deprind pe copil să fie cu ochii vecinic înălțați spre

Vă binecuvântăm, atunci pe cei ce i-au învățat să-și ridice ochii către ceruri. Cine nu vede în această apucătură, deprinderea copilului de a nu se pierde în nimicurile lumii, de a se ridica deasupra păcatelor de rând, de a fi nobil. *Iată dar cum sentimentul religios produce noblețea sufletului.* Și dacă noblețea de avere și de ranguri se poate căpăta mai ușor, ea este tot efortul și prețul său. Lumea are nevoie de noblețea sufletească.

Să mai analizăm și sacrificiul, bunătatea și iubirea? Să mai arătăm că acestea sunt virtuțile cari formează chiagul neamurilor? Să mai arătăm, că cei mai buni, cei mai iubitori și cei mai gata de sacrificii au fost cei adevărat credincioși? Ni se pare că fiecare poate căuta în trecutul omenirii și va vedea, că cei mai mulți martiri, cei ce s'au sacrificat pentru alții și au împrăștiat binele pe lume, au fost cei credincioși.

Iar acolo unde s'ar crede, că biserica a produs tocmai dureri și suferințe, nu este vorba de adevărați credincioși, ci sau de fanatici sau de hipocriți.

Nu cere nimeni să facem din școlile noastre mănăstiri și din copiii noștri călugări. E vorba să readucem în viața noastră omenească pe Dumnezeu, ca ajutor pentru întărirea sufletelor. Să-l stabilim sincer în mintea copilului, spre a nu face din el un făcarnic. Căci după scurta noastră analiză s'a putut vedea, că

în afară de orice teologie, *sentimentul religios produce și direcția moralizatoare.* Energia și direcția sunt cele două elemente sufletești, cari laolaltă fac aceeași se chiamă caracter.

Sentimentul religios, dacă a fost odată zămislit în sufletul copilului, nu prin lecții învățate pe de rost, nu prin vorbe goale, nu prin maimuțări omenească, ci printr'o viață în familie, în școală, în societate, plină de credință; printr'o viață unde pe lângă știință și artă, pe lângă petrecere și grijă lumească, să sufle și un vânt de adevărată evlavie, iar nu de hipocrizie deșartă; atunci numai se va putea aștepta de la sentimentul religios să producă energie și direcție pentru caracter.

Cu vorbe neinsufletește, cu fețe spoite cu lecții învățate veți alunga pe Dumnezeu de la sate și dintre oameni.

Dumnezeu nu a murit; nu știm noi să-l căutăm, fiindcă trăim o viață de împrumut, exterioară sau fiindcă ne-a orbit știința învățată pe de rost.

Aici e problema cea mai greu de deslegat; aici trebuie să ne îndreptăm privirile.

George Bota

Directorul școlii normale de învățători Oradea-Mare.

GVERNUL ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL RURAL

principalele preocupări ale guvernului actual, care cum ne asigură numitul ziar, actualul ministru de instrucție dl dr. C. Angelescu, depeacum marea operă de reformă începută cu inima de Spiru Haret, ministrul de al cărui nume este legată propășirea școlilor rurale din vechiul regat.

— „Astfel, în anul 1919 când țara abia scăpase de jugul ocupației dușmane, și când școlile au avut de suferit, dl dr. Angelescu a înființat 3500 posturi noi de învățători la țară și în același timp a creat încă 39 de școli normale, pregătitoare a corpului didactic rural.

Revenit acum a doua oară ministru al instrucției, dl Angelescu înființează alte 2000 de posturi noi de învățători. Unificarea administrativă făptuită în organizarea școlilor din întreaga Românie a avut de efect trecerea la stat a circa 1500 de învățători. De altfel pe măsură ce finanțele țării vor intra pe calea consolidării și vom eși din haosul de acum, statul se va găsi din ce în ce mai în măsură de-a face sacrificii pentru învățământul de temelie, adică pentru școlă rurală.

Se va alunga astfel din starea de fapt a țării pericolul și rușinea ce se numește analfabetismul în

proporția dela noi. Vom trece curând în rândul statelor, unde conștiința pentru luminarea masselor este o datorie imperioasă și de onoare a conducătorilor.

Lucrând pentru progresul școlii primare rurale, guvernul nu face decât să se conformeze cu marea reformă a votului obștesc pe care el a introdus-o în România. Căci dacă se face din fiecare cetățean un factor politic, care prin vot poate modifica felul de-a fi guvernată țara, evident că se impune o largă operă de luminare a poporului. Votul universal nu este astfel numai realizarea unei cerințe democratice și egalitare, dar este în acelaș timp și un stimulent pentru cultura masselor."

*

Luăm act cu bucurie de aceste preocupări și tot ce dorim este, ca grija guvernului să se îndrepteze cu deosebire asupra Bihorului nostru, unde avem nevoie de atâtea școli rurale și de atâția învățători, încât e suficient ca un ministru să dea tot ce-i trebuie acestui ținut sub raportul luminării masselor, pentruca pe vecie să-și înscrie numele în istoria culturii românești.

O lecție de aritmetică la clasa II-a primară.

Despre monete.¹⁾

Introducerea. Lecția s'a început printr'o convorbire cu copiii asupra prețului ouălor.

Mi-am exprimat dorința de-a cumpăra ouă. Unu din eleve, care avea de vânzare a fost determinată să calculeze prețul a 20 de ouă. Dintr'o grămadă de hârtie monetă, care se găsea în fața copiilor, eleva își numără suma necesară. Un alt copil numără încăodată aceeaș sumă, și e pus să separe hârtiile cu aceeaș valoare. Se fac astfel grupe de hârtii de câte un leu, 0,50 și 0,25. Câți bani sunt aci? Pentru câte ouă trebuie să dați banii aceștia? Dacă nu i aș avea ași putea cumpăra ouăle? E bine că oamenii au născocit acești bani?

S'a căutat să se arate banii ca necesari pentru viață, într'un mod concret.

Tratarea. Se arată toate felurile de hârtie monetă în mod gradat după valoarea lor și se intuește fiecare fel de hârtie cu clasa. S'au arătat întâiu cele scoase în timpul ocupației²⁾; apoi celelalte, făcându-se grupe separate. Se compară valoarea hârtiilor. (Câte de 0,25, 0,50 ne trebuie pentru ca să valoreze un leu, doi, cinci lei?)

Se întreabă elevii dacă cunosc hârtii cu o valoare mai mică ca cele de 0,25. Se arată hârtia de 0,10 bani și se intuește. Intotdeauna am întrebuițat noi numai bani de hârtie? Vă mai aduceți aminte ce fel de bani căpătați când mergeați înainte cu sorcova? (Go-

logani). Din ce erau făcuți? (Metal.) Și se arată și monetele de nichel de 0,05, 0,10, 0,20, spunându-se numele metalului și se compară cu valoarea leului (hârtie). Se amintește despre bani (centime) și se arată astfel și monetele de bronz, a căror valoare se compară cu a celorlalte.

Se recapitulează toate monetele de metal.

Se întreabă copiii dacă nu cunosc și alte monete în afară de cele arătate. Copiii își aduc aminte de monetele de argint; li-se arată aceste monete, deoseminea comparându-se.

O recapitulare generală a monetelor de hârtie și metal. Copiii le numesc în mod gradat și clasificate.

Aplicare. Se fac în clasă diferite schimburi. Se dă o monetă de cinci lei (argint) unui copil și i-se cere s'o schimbe tot în monete de argint de toate valorile.

În acelaș mod se face și schimbul hârtiilor. Copiii își schimbau între ei banii cari îi aveau în față; alții trebuiau să controleze numărarea banilor. S'a lăsat toată operația pe seama lor. Marea încredere ce li s'a arătat în mânuirea banilor, a contribuit să-i anuleze într'un mod deosebit.

S'au făcut apoi schimburi din argint în nichel. Și s'a atras însă, atenția asupra valorii ridicate, ce o aveau atunci monetele de argint. De aceea s'a evitat schimbul din argint în hârtii.

Pentruca copiii învățaseră și cunoască banii, li s'au arătat și cele două feluri de hârtii de 20 lei (adică și cea din timpul ocupației), accendându-se acest fapt, s'au intuit și s'au comparat (cu celelalte.¹⁾)

Băiatul unui brutar este întrebat asupra prețului covrigilor. I se spune să aducă un număr de covrigi al căror preț îl calculează singur. Din grămada de bani, un copil numără banii necesari. Se scrie la tablă banii dați pentru ouă și covrigi. — Copiii primesc o monetă de nichel.

El. Filipidescu.

Aviz oficial.

Se aduce la cunoștința corpului didactic primar de toate categoriile din județ, că vacanța Paștilor începe **Vineri**, la 25 Martie (7 Aprilie n.) și ține până **Marti după Paști** la 5/18 Aprilie pentru toate școlile românești și neromânești.

Oradea-Mare, 1 Aprilie 1922.

Revizoratul școlar.

¹⁾ Publicată în revista pentru „Inima copiilor“, Anul I. Nr. 4, 5.

²⁾ Lecția e ținută în vechiul regat în anul 1920.

¹⁾ După program trebuia să mă marginesc numai la celelalte.

Din psihologia copilului.

— O conferință —

de El. Filipidescu prof. de pedagogie.

II.

Metodele sunt tot ce poate fi mai condamnat pentru educația sufletească a copilului. În ele nu e nimic rațional. Ele sunt așa de martirizatoare, încât îți vine să strigi atunci când vezi o lecție predată în modul acesta așa de chinuitor.

Mai tot timpul nu se face decât să se chinuie copilul cu o serie de întrebări ce nu răspund nici unei trebuințe. Un copil vrea să știe ce are un om în capul lui, nu ce nu are un copil într'al său și atunci învățătorul îl întreabă: Ce știi tu? Când el nu știe nimic! Un anumit fel de a întreba e desigur bun, acela care dezvoltă judecata copilului, dar felul cum se obșnulește în genere să se întrebe nu are nimic din aceasta utilitate. Întrebările au pe jumătate răspunsul, sunt cum s'ar spune cuprinse în răspuns. Au un fel de a fi uniform, căci toate urmăresc acelaș scop, să știe copilul ce este un animal, cum este el, ce părți are, ce se deosebește la el, ce anume foloase avem dela el și așa mai departe. Mai am de adăugat și tonul în care sunt predate lecțiile, un ton mort, fără colorit, fără viață, fără nici o manifestare de interes din partea educatorului. Un copil ar putea crede, că educatorul e o mașină care nu mă încetează de a merge. Că se vor fi găsit și alții cari să facă lecții interesante, e altceva, dar cele mai multe sunt însă de felul acestora. Am uit... să vă pomenesc însă de calitățile acestui mod: că nu se pierde timpul. Se lucrează mult, chiar foarte mult, dar se lucrează rău. În alte părți se lucrează mai puțin dar se lucrează mai bine.

Un adevărat rost al școlii e deprinderea la lucru. În adevăr priviți copiii de școală și vedeți ce fac ei. În clasă scriu, cetesc, cântă, dar toate le fac fără să simtă nici o plăcere. Cu alții poate se lucrează și altfel, dar ei nu se apucă să între în clasă și să numească un copil care să spună lecția, ci caută să se convingă mai întâi dacă lecția copilului a putut să fie bine știută.

Un adevărat învățământ este acela care are la bază sufletul în care se mișcă viața în'reagă nu natura moartă, nu cărțile seci și uscate de adevăruri sarbede ce se potrivesc așa de puțin cu mintea copilului! Uitați vă la copiii de școală și vedeți ce dor au de a cunoaște cei în jurul lor. Ei văd o fabrică, se opresc, văd un atelier și se opresc și acolo și privesc ce se va face, văd o construcție în lucru se opresc iarăși căci și aceea îi interesează. Nu e în natura lui să nu se intereseze de cecece se chiamă muncă, activitate. Dar câți se întreabă la noi de această activitate a copilului?

Mai doriți acum să vă vorbesc de vestitele metode? Să vedem cum stăm cu acele falmoase

procedee ale școlii vechi, numite și *herbartiene*, cari au adus atâta mecanizare în acțiunile noastre, în felul de a ne purta cu copiii?

E necesar să arăt, că în școală se face abuz de aceasta metodă care nu e așa de rea după cum am văzut că se aplică. În adevăr metoda herbartienă are la bază tot legile sufletești ale copilului, dar nu aceleași legi pe care le am expus eu. Ea are la bază legile acelea abstracte, cari sunt nu cecece e natural și viu în sufletul lui, dar cecece e abstract și mort. E legea care se chiamă: *abstracțiune*. Ea este ca și o legătură a ușor idel ce ar avea un capăt în suflet și un capăt în afară, adică un capăt e înăuntru copilului și unul îl aducem noi din afară. Un capital apercipiv, care este necesar în lecție pentru a se putea înțelege ideile noi, e în adevăr o necesitate, dar e acest capital absolut necesar, în cât să nu poți face nimic, fă-ă să te adresezi lui? Este în adevăr atâta nevoie de un *capital apercipiv* când ai vrea de ex. să vorbești copiilor despre oaie, despre cal ori despre o pasăre oarecare? Dar se naște în trebarea: Puteți dvtră să știți tot capitalul apercipiv al copiilor la anumite etăți din viața lor? Puteți să știți ce a e copilul în mintea lui când aude vorbindu se de oaie, de cal, de pasăre? Nu, desigur, dar atunci de ce să i mai întrebăm ce este calul, unde trăește? De ce să nu spunem o istorioară interesantă despre cal ori despre oaie, care să i adune cunoștințele din toate ramurile?

În adevăr, în felul cum se tratează o lecție, se pleacă dela o pregătire mai mult sau mai puțin banală, totdeauna prin acelaș mod de-a întreba, spre a se ajunge la acelaș rezultat forțat.

Am văzut o lecție de științe naturale. Era vorba de mai multe plante. Ei bine, știți cum se procedase în lecția aceea? Uitați-vă copil, este aceasta o plantă care se chiamă X, ea are rădăcină, tu'pină, frunze și flori galbene. Ei bine ce are această plantă? Răspund copiii. Mai departe se scrie pe tablă: „Planta are rădăcină, tu'pină, frunze și flori galbene“. Ce are are această plantă: Încă odată se mai întreabă, și așa se continuă cu alte plante, după care se face „asocierea“.

Un copil are așa de puțin această curiozitate ca să știe ce are planta; cecece îl interesează e să afle cum este aceea plantă, să o cunoască cu simțurile lui. El nu e în stare însă să o facă, deoarece nu are nici o activitate liberă în școală.

Nu-i aceasta un atentat la drepturile copilului? Nu e aceasta o încătușare a elevului, dar o încătușare care, aduce o anumită anomalie în modul de a se desvolta?

La o lecție de intuiție avută zilele trecute, o pasăre, care nu era altceva decât o ciocârliie sau ceva la fel, a fost prezentată drept „vrabie“. Cine credeți că a zis că e vrabie? Nici unul! Dar în schimb nici unul nu a putut să observe cecece era

de observat la vrăbie, pentru că era absurd să arăți o ciocârliie și să spui, că e vrăbie.

Lecțiile de intuiție trebuiesc făcute în natură, unde se pot vedea și animalele și plantele, unde se poate vedea și felul de viață al lor.

Acolo e viața, în care ei se mișcă cu toată dragostea, acolo e natura pe care o iubesc, acolo e farmecul lor de copii! Nu e nimic mai plăcut pentru ei, decât acest mijloc de a se instrui. Cine ar putea spune, că este mai de preț altceva, decât o cunoștință, care e luată din viață și dată pentru viață!

De ce să nu lucrăm așa cum ar trebui și nu cum ne învață metodele reci și artificiale? De ce să nu ne conformăm vieții și să ne conformăm scrierilor fără viață? Să privim copiii și să le dăm ceea ce le trebuie și să lăsăm la o parte formalismul absurd!

*

Tot în metodologia treptelor formale e altă constrângere: „generalizarea”. E tot ce poate fi mai nenatural. În această privință se spune că un copil văzând un animal, îi s-ar fi cerut să caute ideea generală despre el. Copilul răspunde: „e un animal”.

Bine dar ce fel de animal? — Un animal care se cheamă cal. — Bine, dar ce fel de animal?

Un animal care se cheamă cal și are patru picioare și paște iarbă. — Dar e mai mult; e un animal domestic. Asta-i trebula învățătorului s-o audă.

Iată dar că aceasta generalizare, tinde să dea copilului o noțiune care pentru el nu are nici un înțeles, pentru a-i hărăzi cunoscătorii lui, cari sunt pline de înțeles. Iată de ce în loc să spună „animal domestic”, copilul a spus animal care paște iarbă, dar el era convins că e și animal de casă, pentru că nu putea să cunoască el un animal de casă în alt loc, decât lângă casa lui. Însă învățătorul vroia cu orice preț să facă pe copil să rostească acea definiție „animal domestic” și a trebuit să-l sâcâie pe copil până să poată răspunde. În locul unei bogate cunoștințe, a lăsat un cuvânt gol. Iată ce face „generalizarea”!

Nu e deci nevoie de idei abstracte, când sufletul copilului e o bogăție de imagini concrete ale lucrurilor pe cari le vede. Ideile abstracte se vor forma și ele dar mai târziu, când copilul a aruncat îndeajuns o serie întreagă de obiecte.

Idelle generale sunt posibile acolo unde există un material întins de cercetare, o natură bogată în imagini concrete. Copilul nu poate să aibă acest material, pentru că el nu a avut timp să și-l adune. Să încercăm să spunem unui copil: „Soarele se învârtă în jurul pământului.” El va ține minte, dar nu va avea puterea să și reprezinte cum se învârtă. Dar dacă i se va arăta că pământul e rotund, că toate corpurile cerești sunt rotunde, că și soarele e un corp ceresc care e rotund, că aceasta rotun-

zime s'a căpătat prin învârtire, atunci copilul va putea să înțelegă de ce și soarele se învârtă. Altfel se alege în minte cu o idee goală . . .

Ce e acum cu adevărat de preț într-o lecție: faptul că se capătă idei generale, sau că se pot câștiga cunoștințe?

Să nu fim înțeleasă rău. Să nu mă pomenesc acum că mi se spune: „Ce să-i dăm, el nu poate să culegă!” El nu poate culege tot. El are puterea să culegă, dar noi i-o facem rodnică. El nu are alt mod de a cunoaște, decât simțurile. Noi avem mai mult, avem inteligență formată. Ceeace odată i s'a arătat e puțin; ceea ce îl punem să observe e mult, mai mult. Să-l lăsăm să observe atât cât poate, dar noi să vedem dacă a observat bine. Să nu se amintească nimic, și să fie lăsat să spuie singur. Dacă greșește să fie cercetat, dar dacă nu spune bine ceea ce i s'a spus de alții atunci nu s'a făcut nimic. O greșală se îndreaptă și se ține minte. Ceeace s'a spus bine de alții se uită.

O altă treaptă e numită: aplicare. E aplicarea cunoștințelor la viața practică. Cine are nevoie de această aplicare? De sigur că toți oamenii, însă copiii mai mult. Copilul nu poate să afle importanța unui lucru decât atunci când e în stare să prindă rolul lui în viață. Uitați-vă la el. Ce întreabă copilul? Ce este aceasta? {despre un cuțit — Ceeace taie. E numit că știe ce rol are în viață. Ce este aceasta? despre un creion — Ceeace scrie. Iarși e foarte mulțumit. Dar dacă i se spune: „Cuțitul e un obiect de metal”, ori „creionul e un obiect de lemn și cărbune . . . Acestea sunt numai vorbe pentru el..

Un alt obicei al copiilor e să întrebe ce face cutare sau cutare animal. De ex. găscă face ouă. De ce întreabă așa? Pentru că vrea să știe rostul lor? Nu, dar vrea să știe ce are să facă cu ele. Dacă vede un material pe care nu-l cunoaște, el nu întreabă ce este, ci ce poate face cu el. Întreabă pe tatăl său. Tatăl său nu răspunde. Atunci îl bagă în gură. E bun de mâncat, e bun de scris, e bun la ceva? Nu e bun, îl aruncă. Tot așa e și cu cunoștințele. Îl ajută la ceva, le păstrează. Nu îl ajută le aruncă.

Cine se îndoaște de acest lucru e tot așa de puțin cunoscător al copiilor, ca și un animal necunosător al puilor săi.

Un copil e mai interesant decât un om adult și noi ne nemărginim să-l învățăm fără să-l cunoaștem. Ce poate fi mai barbar decât o astfel de educație? Oricine se face educator, fără să se întrebe dacă e sau nu în stare să fie în adevăr educator.

*

Și acum o mică observație.

E în interesul școlii ca ceea ce se învață să se învețe în mod plăcut. Dacă în școală copiii ar putea să învețe și fără plăcere, deși aceasta nu ar fi un bine, totuși presupunând că un copil ar putea să

începe și așa, nici atunci școala nu ar putea spune că e bună. Școala e bună atunci, când lasă în sufletul copilului o dragoste de ea, care să se moștenească din tată în fiu.

Dar cum școala la noi a fost o instituție streină de nevoile reale ale vieții dela sat, nu a fost în stare să dea nici un concurs adevărat, decât acela de a se ocupa o funcție în scop așa numit cultural.

O școală adevărată e aceea, care a dat o pregătire pentru viață, adică o pregătire care s'a continuat și după ce s'a terminat școala. Acel, care odată cu școala, au terminat și ocupațiile lor de a-și dezvolta inteligența, acela nu au nimic de întors țării lor.

Eleonora Filipidescu.

Banca învățătorilor.

— O nouă întreprindere în folosul corpului didactic. —

Independența morală atât a individului, cât și a unei societăți este în funcție nu numai de nivelul cultural, ci și de situația materială. Iar fără independența morală și materială nu este libertate de acțiune, nu este dragoste de muncă și în consecință munca dezvoltată nu va avea valoarea ei adevărată.

Iată pentru ce toate categoriile de societăți caută să-și strângă rândurile, ca prin o organizație bine stabilită, sistematică să și asigure independența morală și materială, atât pentru colectivitate cât și pentru individualitatea membrilor ei.

Corpul didactic al scolilor primare din Ardeal și părțile ungurești și a avut el organizații e a parte, organizații profesionale; aceste organizații însă din cauza vitregiei timpurilor nu ni au putut asigura independența morală și atât mai puțin cea materială.

Astăzi „Asociația generală a învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș” și-a dat seama, că corpul didactic primar, care este chemat să cimenteze, să dezvolte și să ridice nivelul cultural și prin aceasta și cel material al acestei țări nu poate satisface în destul măsură, dacă nu este independent în toate privințele.

Activitatea conducătorilor acestei asociații în ultimii trei ani în interesul învățătorilor este peste așteptări și foleasele realizate sunt vizibile.

Casa învățătorilor din Cluj, unde deaparte copiii învățătorilor, cari urmează studiul universitar își găsesc adăpost și întreținere, de altă parte însuși învățătorii, cari au daraveri pela Cluj sunt găzduți aproape pentru nimic; „Învățătorul” organul oficial al Asociației care reprezintă însuși sufletul dascălului român; fondul „Gh. Lazăr”, care este chemat a da ajutoare copiilor de învățători, văduvelor și orfanilor, precum și învățătorilor în caz de morb, neputință etc. etc. sunt tot atâtea lucruri, cari denotă, că cei din fruntea Asociației își dau seama de importanța Asociației.

Ultima acțiune a Asociației este înființarea unei bănci a învățătorilor.

Cine n'a visat vre odată înființarea acestei instituții, și cine va putea contesta dreptul ei de existență?

Nu volesc să insist asupra importanței acestei bănci pentru învățători, pentru că îmi dau seama, că fiecare învățător este pătruns de necesitatea ei și este în cunoștința foleaselor reale, ce la va avea pe urma ei. Pentru că, iată scopurile acestei bănci:

a) Să desvoalte între învățători și alți cetățeni spiritul de economie și să le procure credite solide, prin secția bancară.

b) Să achiziționeze o tipografie proprie în Cluj, care să ușureze editarea revistei „Învățătorul”, a manualelor scrise de învățători, a tipăriturilor necesare școlilor, precum și editării unei bune gazete populare;

c) Să înființeze și susțină o librărie și papetărie centrală în Cluj — cu sucursale în capitalele de județe — prin care să se aprovizioneze toate școlile cu cărțile și rechizitele necesare;

d) Să organizeze ajutorarea reciprocă a învățătorilor și acționarilor, pentru cazurile de moarte sau boală îndelungată;

e) Să achiziționeze și aranjeze pavilioane în câteva localități balneare și climaterice pentru învățătorii și acționarii suferinzi;

f) Să ajute instituțiile întreținute de Asociația învățătorilor transilvăneni, bănățeni și ungureni și cele întreținute de „Fondul Gheorghe Lazăr” în special Casele Învățătorilor din Cluj, Arad, Satu-Mare și Timișoara, etc.

Spre ușurarea contactului învățătorilor cu societatea, se vor înființa sucursale și expozituri în toate capitalele de județe și centrele mai importante.

3. Pentru realizarea scopurilor de mai sus, actualul capital social de Lei 15.000 se ridică la suma de Lei 5.000.000, realizabilă prin mai multe emisiuni.

4. Ca primă emisiune să stăturească suma de Lei 1.000.000 (Un milion) repartizat pe 4000 (patru mii) bucăți acții, fiecare în valoare de Lei 250 (Două sute cincizec) nominal, cari se oferă spre subscriere cu precădere învățătorilor.

Pentru noii acționari se fixează ca ultim termen de subscriere ziua de 15 Aprilie 1922.

7. Odată cu subscrierea, se va vărsa la cassa „Băncii învățătorilor” societate anonimă Cluj, Piața Ștefan cel Mare Nr. 21. de fiecare acțiune câte 25 Lei ca 10 procente din valoarea ei, și câte 15 Lei ca spese de emise de o acție.

8 Ratele următoare se vor vărsa între 20—30 a fiecărei luni ce urmează după încheierea subscrierii, tot câte 25 Lei de fiecare acțiune până la împlinirea sumei de Lei 250.

Acționarii au însă dreptul a vărsa odată mai multe rate sau chiar toate.

9. Ratele vărsate se vor quita prin titlul provizori, iar acțiunile definitive se vor elibera numai după vărsarea tuturor ratelor.

După sumele nevărsate la termen se vor socoti și încasa 8 procente interese de întârziere.

Acționarul întârziat cu plata ratelor, care nici după 2 (două) provocări făcute prin publicarea numelui și a numărului acției sale în revista „Învățătorul”, iar o a 3-a (a treia) provocare făcută prin scrisoare recomandată la adresa sa — nu va vărsa rata (ele) restante în timp de 30 zile, își pierde dreptul de acționar, iar sumele vărsate de el, trec la Fondul de Rezervă al societății. În locul acțiunilor sale, Direcțiunea va emite și plasa noi acțiuni.

10. Acționarii noi, prin faptul subscrierii și vărsării primelor 10 procente din capitalul de acții scris, devin beneficiarii tuturor drepturilor ce compet — conform Statutelor — acționarilor vechi.

11. Societatea se conduce provizor de o Direcțiune compusă deocamdată din 11 membri și Comitetul de supraveghere compus din 5 membri. Proxima adunare generală ordinară, ce se va ține a în a III-lea pătrar al a. 1922, deodată cu Congresul general al învățătorilor din Transilvania, va alege un Consiliul de administrație din 22 membri, socotind câte unul de județ, propus de grupul acționarilor din județul respectiv, pe lângă Direcțiune și Comitetul de supraveghere.

12. Direcțiunea are dreptul a selecționa ori reduce subscrierile, ce se oferă, precum și a fixa suma emisei în plus sau în minus dela un milion Lei.

Cum vedeți, condițiile de subscriere sunt atât de ușoare, încât oricui i se dă posibilitatea de a subscrie fără nici o greutate.

Făcând apel la simțul de solidarizare a învățătorilor noștri, nu ne indoim, să fiecare se va grăbi, ca făcându-și sileși economie să-și asigure banii albi pentru zile negre. Situația învățătorilor în timpul din urmă s'a îmbunătățit simțitor, așa, că fiecare învățător este în stare a subscrie cel puțin o acție.

Dacă în Transilvania sunt 5000 de învățători, subscriind fiecare numai 2 acții, s'ar aduna 2 milioane și jumătate, c'pita', din care banca ar putea funcționa cu baza solidă.

Prospecte de emisiune am trimis la învățătorii din centrele plaselor, unde se vor putea face subscrieri și se va vărsa rata primă de 25 lei de acție. Subscrieri se pot face și la biroul revizoratului școlar.

Fiecare învățător să grabiască cu obolul său, la consolidarea tagmei din care face parte.

P. Coroiu.

Comitetul secției județului Bihor a Asociațiunii Învățătorilor din Ardeal, Bănat, Crișana etc. va ținea sedință Marți, la 11 Aprilie 1922, ora 10 a. m., în sala de conferință a școlii primare de stat Nr. IV., str. Calvin, din Oradea-Mare.

INFORMAȚIUNI

A treia conferință didactică a dșoarei profesoare El Filipidescu a avut loc Duminecă la 26 Martie. Dsa a vorbit de astădată despre *Educația morală în școală și în familie*, tratând chestiunea cu aceeași competență și căldură sufletească. În afară de corpul didactic primar, în frunte cu dl revizor Gh. Turbure și domniile subrevizori, au luat parte mai multe profesoare de la școala normală de fete și alți intelectuali. Conferințele pedagogice ale dș. Filipidescu devin din ce în ce mai interesante și mai bine cercetate. Ar fi de dorit, ca la cele viitoare să fie aduse și elevele și elevii din clasa VI a. a școlilor normale, — învățătorii de mâine ai Bihorului — cari numai profită pot din aceste prelegeri libere. Noua conferință o vom publica în numărul viitor al „Școlii Nouă.”

Statificarea învățământului în Ardeal. Articolul dlui revizor școlar apărut în Nr. 3 al „Școlii Nouă”, cu privire la statificarea învățătorilor confesionali, a fost viu comentat în pressă. Ziarul „Indreptarea” din București l-a reprodus în întregime la foileton. În „*Legea Românească*”, organul diecezei ortodoxe a Orăzii, dl asesor dr. A. Magier se ocupă pe larg de articolul nostru, contestând guvernului dreptul de a „statifica” pe învățători și militând pentru menținerea școlilor confesionale.

Noi ne-am expus punctul de vedere principial și am făcut unele constatări, atât de reale și adevărate încât argumente din domeniul teoretic al doctrinelor teologice nu le vor altera niciodată. De altcum ne aflăm în fața *faptului implinit*. O polemie pe tema aceasta din parte-ne o considerăm deci inutilă. Respectăm părerea factorilor bisericești și ne păstrăm intacte convingerile noastre.

Bugetele școlilor de stat. Se aduce la cunoștința eforturilor școlare și a învățătorilor, că rata III și IV a bugetelor școlare pe a. c. a sosit și se poate ridica cu chitanță în regulă dela Revizorat.

Inspecțiile de control. În cursul lunii Martie s'a început inspecția de control a școlilor primare de toate categoriile de pe teritoriul județului. Cu acest prilej se va controla în afară de activitatea pur didactică a învățătorilor și socoțile școlare și activitatea fiecărui învățător pe terenul cultural extra-școlar.

† **Învățătorul nostru Gheorghe Popovici** din comuna Chistag a reposat în vârstă de abia 38 ani, căzând jertfă tifosului exantematic, care a început a se ivi pe valea Crișului. Odihnească în pace!

În același timp a fost lovit de soartă și colegul nostru **Ioan Butiri** învățător în Valea Neagră, a cărui soție **Irina născ. Dejeu** a adormit în Domnul. Trimitem colegului întristat sincere condoleanțe!

SFATURI ȘI INDEMNURI.

Dlul C. T. înv. Scrisoarea d tale ne oferă prilejul să relevăm un fenomen, care a început pare că a se generaliza. Ia ă deci răspunsul nostru colegial:

Pentru atâta lucru n'are rost să bați d ta calea Orăzii! Chestiunile și afacerile ce ai la Revizorat se pot foarte bine aranja prin poștă sau cu telefonul. Pentru orice daraveră mărunță, oficia ă sau particulară, un dascăl, care se respectă pe sine, nu-și lasă școala să fugă la Oradea Mare. Ceeace regretăm și detestăm este tocmai faptul, că zilnic zărim prin piețele și restaurantele Orăzii că e un dascăl dela țară. Și de regulă în zile de lucru, atunci când locul lor ar fi în școală. Un învățător a venit dela Vașcău (cale de 80 km), ca să și cumpere din Oradea pereche de ghete. A absentat din școală 2 zile și a spusat... — îți poți face socoteala! Unde mai pui că concediu n'a cerut, ci și l-a luat singur, cu dela sine autorizație! Ei, simptomele astea noi le-am observat. Și dacă am tăcut în anumite cazuri, a fost pentru anumite considerente. Deacum însă înțelegi și d-ta, că destrăbălarea asta nu se va mai tolera. Mai ales, că stăruiind des pela oraș, unii dascăli s'au dedat să și risipească salariul în mod ușuratic... Șezi deci frumușel ac să, la datoria d tale și ce ai de întrebat oficios pune pe hârtie. Răspunsul acesta ți-l dăm aici, ca el să sune tuturora. Fiecare învățător să și l noteze bine. Căci învățătorul, pe care vom mai vedea prin oraș fără concediu, sau va intra în biroul Revizoratului pentru orice fleac, va avea să suporte toate urmările, celor cari fug de muncă și dela datoria lor.

CĂRȚI ȘI REVISTE.

A apărut: *Carte de citire* pentru clasa I a școlilor de ucenici meseriași, compusă de P. Coroiu, I. Tripon subrevizori școlari și I. Muth dir. școli de ucenici din Oradea-Mare Ediția I. Prețul 15 Lei.

Cuprinsul.

1. Puterea sentimentului religios. . . Gh. Bota.
2. Guvernul și învățământul rural. . . **
3. Lecție practică din aritmetică. . . El. Filipidescu.
4. Din psihologia copilului. . . El. Filipidescu.
5. Banca învățătorilor. . . P. Coroiu.
6. Informațiuni. . . **
7. Sfaturi și indemnuri. . . **

Girant respons: **P. Coroiu.**

Cărți bune pentru o bibliotecă populară.

Literatură (proză)

Alexandria	Bibl. p. p. a Casei Școal.
Genoveva de Brabant	" " "
Isopla	" " "
Povestiri de petrecere și folos	" " "
Glume. Vorbe de clacă	" " "

Literatură (poezii)

Poezii populare de V. Alexandri	Ed. Minerva
Cântece voinicești și ostășești	" Steaua
Coli. de și cântece de stea	" Steaua
Noul Dor de I. U. Șoricu	" Steaua
Stihuri oțelite de N. Vulovici	" Alcalay

Religioase

Psaltirea	Ed. Alcalay
Vieț le sfinților: Dos'tei	" Socec
Cartea lui Iov	" Socec
Minunile sf. Ion gură de Aur	" Alcalay
Cazanille: Varlam	" Socec

Istorie

Istoria populară a Românilor (3 numere)	Bibl. popul. Minerva
Ștefan cel mare	" " "
Istoria lui Mihai Viteazul	" " "
Mihail Kogălniceanu	" " "
Revoluția	" " "

Știință

România de ieri de I. Simionescu	Ed. Casei Școalelor
Țara Românească de I. Simionescu	" " "
Cât și cum se muncește în America	" " "
Petroleul de I. Simionescu	" " "
Sarea de I. Simionescu	" " "

Higienă

Răvașele unui doctor p. I	Ed. Casei Școalelor
Răvașele unui doctor p. II	" " "
Medicul poporului de dr. Felix	Bibl. Steaua
Boalele ochilor și îngrijirea lor de dr Sânculeanu	" " "
Boalele copiilor	Ed. Alcalay

Pentru gospodărie

Scrisori către plugari de C. Sandu-Aldea	Bibl. Dom. Coroanei
Grădina de legume de I. Hașiganu	" " "
Pomicultura de Gr. Mărunțeanu	" " "
Hrana vitelor de C. Filipescu	Ed. Alcalay
Boalele animalelor și lecuirea lor de dr Filip	Bibl. Steaua